

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-10-15 Nr. TP-8

Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. spalio 12 d. 13 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė, EKG T nariai - Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobėlienė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, Vaida Kasparavičienė, Kristina Kuprytė, dr. Rasa Paukštytė-Šaknienė, prof. dr. Lina Petrošienė, Jonas Rudzinskas, doc. dr. Dalia Senvaitytė, dr. Loreta Sungailienė, Juozas Šorys, Jonas Vaiškūnas, prof. dr. Daiva Vyčinienė, dr. Rūta Žarskienė; EKG T specialistai – dr. Audronė Daraškevičienė, dr. Jolita Eidikonienė, Valia Skrodeniene, Valdas Voveris, Ugnė Žemaitytė, Asta Žernienė; svečiai – Kristijonas Bartoševičius (Lietuvos Respublikos Seimo narys), Zigmantas Kalesinskas (Suvalkijos (Sūduvos) regioninės etninės kultūros globos tarybos narys).

Kvorumas yra.

Darbotvarkė

1. Dėl siūlymų rengti Lietuvos Respublikos Kultūros rėmimo fondo ir Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymų keitimo projektus (40 min.);
2. Dėl Lietuvos kultūros tarybos neskirto finansavimo festivaliui „Skamba skamba kankliai“ (15 min.);
3. Dėl siūlymo susitikti su Kultūros viceministru Albinu Vilčinsku (15 min.);
4. Dėl Etninės kultūros bendrosios programos projekto vertinimo (15 min.);
5. Dėl siūlymo inicijuoti akciją per Vėlines pagerbti partizanus, lietuviybės puoselėtojus (10 min.);
6. Dėl EKG T regioninių tarybų sudėties pakeitimo (5 min.);
7. Dėl tolimesnio Tarybos posėdžio surengimo Seime (5 min.);
8. Kiti klausimai.

D. Urbanavičienė pristatė darbotvarkės projektą. Jam pritarta bendru sutarimu.

1. SVARSTYTA. Siūlymai rengti Lietuvos Respublikos Kultūros rėmimo fondo ir Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymų keitimo projektus.

D. Urbanavičienė informavo, kad EKG T darbo grupė, nagrinėjanti KRF ir LKT klausimus, rimtai dirbo ir skubiai parengė raštus Seimo Kultūros komitetui dėl KRF ir LKT įstatymų keitimo. Kultūros komitetas planuoja pateikti išvadas dėl Kultūros ministerijos pateiktų KRF ir LKT įstatymų projektų spalio 27 d.. EKG T darbo grupės atstovai kartu su Lietuvos meno ir kūrėjų asociacijos atstovais buvo susitikę su Kultūros komiteto atstovais ir išreiškė nepritarimą KRF naikinimo idėjai.

U. Žemaitytė pristatė EKG T darbo grupės parengtą alternatyvų KRF įstatymo keitimo projektą. Ji atkreipė dėmesį, kad Konstitucinis teismas tik du KRF įstatymo straipsnius pripažino kaip prieštaraujančius Konstitucijai: 3 straipsnis jai prieštarauja tiek, kiek nurodo konkrečius akcizo dydžius, kurie turi būti pervesti į KRF (tokiu būdu apribojama Vyriausybės teisė pačiai nuspręsti, koks akcizo dydis turėtų būti skiriamas KRF); 5 straipsnis prieštarauja Konstitucijai, nes nurodo, kad metų gale KRF likusios lėšos neturi būti gražintos į valstybės biudžetą. EKG T darbo grupės parengtame KRF įstatymo projekte siūloma koreguoti tik šiuos du KRF įstatymo straipsnius, o ne naikinti visą fondą. Keičiant 3 straipsnį, kuris nustato fondo lėšų šaltinius, siūloma nurodyti, kad Fondo lėšas sudaro valstybės biudžeto lėšos, dovanotos ar palikimu pervestos pinigines lėšos, kitos teisėtai įgytos lėšos, kai Fondui skiriamų valstybės biudžeto lėšų šaltinis bei jų dydis būtų nustatomas planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus. Keičiant 5 straipsnį „Fondo veiklos garantijos“ siūloma pakeisti jo pavadinimą į „Valstybės biudžeto lėšų gražinimas“, jame numatant, kad biudžetinių metų pabaigoje Fonde likusios nepanaudotos valstybės biudžeto lėšos gražinamos į valstybės biudžetą įstatymų nustatyta tvarka, tačiau paliekant nuostatą, kad Fondo lėšos negali būti naudojamos kitoms valstybės reikmėms finansuoti.

D. Urbanavičienė papildė, kad yra parengtas aiškinamasis raštas dėl siūlomų keitimų jame pabrėžiant, kad fondas turi ilgą istoriją, jis labai svarbus kultūrinei visuomenei, jo naikinimas nebuvo pakankamai aptartas su kultūrine visuomene ir t.t. Artimiausiu metu EKG T parengtas KRF įstatymo projektas jau turėtų būti registruojamas. D. Urbanavičienės teigimu, būtų gerai, kad kuo daugiau kultūros organizacijų, įstaigų kreiptųsi į Seimo Kultūros komitetą pasisakydamos prieš KRF naikinimą, tai labai paremtų KRF išsaugojimą. Ji pakvietė EKG T narius paraginti savo institucijas reaguoti, tai turėtų būti padaryta iki spalio 20 d.

R. Žarskienė pasiūlė raštu pateikti raginimą institucijoms dėl kreipimosi į Kultūros komitetą.

V. Griškevičienė paragino parengti kreipimąsi ir pakviesti po juo pasirašyti asociacijas.

N. Balčiūnienė pasiūlė viešo kreipimosi EKG T vardu nerengti. Nebent to prireiktų tolimesnėje eigoje.

V. Griškevičienės ir O. Drobelenės nuomone, jei būtų parengtas kreipimasis, jį pasirašytų daugiau institucijų. Kitu atveju mažai kas ras laiko gilintis.

D. Urbanavičienė paklausė, kieno vardu šis kreipimasis būtų siunčiamas Kultūros komitetui. Jai sukėlė abejonių parašų rinkimas.

V. Jocys pasiūlė kreiptis į asociacijas, vienijančias kultūros centrus ir panašiai. Tai būtų solidžiau. Nesusidarytų įspūdis, kad šis klausimas yra skaudus ir rūpi vienintelei EKGTT.

N. Balčiūnienė pritarė V. Jocio nuomonei.

J. Rudzinskas taip pat pritarė V. Jocio nuomonei. Jo pastebėjimu, Meno kūrėjų asociacija čia galėtų suvaidinti svarbesnį vaidmenį.

V. Jocys pasiūlė pateikti nuorodą į EKGTT svetainę, kur raštai dėl KRF ir LKR įstatymų keitimo yra skelbiami. O raštus kiekviena organizacija turėtų suformuluoti savo.

D. Urbanavičienė pasiūlė nutarimo formuluotę: paraginti kultūros organizacijas vienijančias asociacijas kreiptis į Seimo Kultūros komitetą dėl Kultūros rėmimo fondo išsaugojimo. Ji kalbėjo, kad yra ir kita klausimo pusė – Lietuvos kultūros tarybos įstatymo keitimas. Ji išsamiai pristatė parengtą šio įstatymo keitimo projekto variantą (pridedamas) bei paklausė, ar Tarybos nariai pritarėtų išsakytiems idėjoms.

V. Jocys paklausė, ar verta numatyti LKT narių susirinkimo posėdžius kiekvieną ketvirtį.

V. Urbanavičienė pastebėjo, kad iki šiol daugelis LKT sprendimų buvo daromi LKT administracijoje. Jos nuomone, LKT planas, projektų rėmimo gairės, LKT veiklos ataskaita bei daugybė kitų klausimų turi būti svarstoma Tarybos narių susirinkime, o ne administracijoje.

V. Griškevičienė akcentavo, kad žvelgiant iš Regioninių kultūros tarybų perspektyvos viena didžiausių problemų yra tai, kad šios tarybos yra patvirtinamos tik Kultūros ministro įsakymu, nors jos vykdo ne tik ekspertinį darbą, bet ir stebėseną, bendradarbiauja su politikais vykdant Tolygios kultūros programą ir t.t. Jos nuomone, tikrai labai svarbu į LKT įstatymą įtraukti Regionines kultūros tarybas. Kitas dalykas – nėra visiškai skaidri LKT rinkimų sistema. Kadangi profesionalaus meno kūrėjai vieni kitus pažįsta, regionų atstovams yra labai mažai šansų patekti į LKT. Kelia daug klausimų tautinių mažumų atstovų išskirtinis statusas. Jos nuomone, D. Urbanavičienės parengtas LKT įstatymo projektas visas šias problemas apima ir jam tikrai galima pritarti. O asociacijos savo pasiūlymus ir pastabas jau yra išsiuntusios.

J. Rudzinskas pastebėjo, kad kur kas geresnis projektų vertinimo principas buvo anksčiau, kai dar nebuvo LKT, o pats fondas turėjo tarybą, kurią sudarė visų kultūros sričių atstovai. Dabar to nėra. Jis pritarė D. Urbanavičienės pateiktiems siūlymams.

L. Sungailienė pastebėjo, kad D. Urbanavičienės pateiktos idėjos išplaukia ne tik iš EKGTT darbo grupės, kuri paskutiniu metu itin kruopščiai analizavo KRF ir LKT įstatymų keitimo klausimus, bet ir iš praėjusiais metais EKGTT kartu su LNKC atlikto tyrimo. Tyrime akcentuota būtent tai, kad

kultūros projektų vertinimą ir finansavimą būtina organizuoti sričių principu. Ji pasiūlė pateiktą projektą dar giliau išanalizuoti EKG darbo grupėje, analizuojančioje KRF ir LKT klausimus.

N. Balčiūnienė pasidžiaugė nuveiktu dideliu darbu ir paragino dirbti ties projekto tobulinimu toliau.

NUTARTA:

1. Paraginti kultūros organizacijas vienijančias asociacijas kreiptis į Seimo Kultūros komitetą dėl Kultūros rėmimo fondo išsaugojimo.

2. Iš esmės pritarti parengtam LKT įstatymo projektui ir pavesti jį giliau išanalizuoti EKG darbo grupei.

2. SVARSTYTA. Lietuvos kultūros tarybos neskirtas finansavimas festivaliui „Skamba skamba kankliai“.

D. Urbanavičienė priminė, kad anksčiau „Skamba skamba kankliai“, kaip ir festivalis „Baltica“, gaudavo finansavimą pagal programą „Strateginis tarptautinių renginių finansavimas“. Ji pacitavo šios programos tikslą – užtikrinti tvarų finansavimą Lietuvoje rengiamų tarptautinių meno renginių, kurių tikslas Lietuvos visuomenei pristatyti, skleisti ir populiarinti aukščiausio meninio, profesinio lygio Lietuvos ir užsienio šalių meną, užtikrinti jo tęstinumą, užtikrinti meno raidą Lietuvoje. Iš vertinimo kriterijų svarbiausias – renginio kultūrinė, meninė kokybė. Ši programa skirta profesionaliai rengiamiems, bet ne vien profesionalaus meno tarptautiniams renginiams finansuoti. Todėl keista, kad LKT siūlo paraišką dėl „Skamba skamba kankliai“ festivalio, įrašyto į Nematerialaus kultūros paveldo sąvadą, teikti ne į šią, o į mėgėjų meno tęstinių renginių programą. D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad pernai atliktame EKG ir LNKC tyrime buvo akcentuojama, jog etninės kultūros santykis su profesionaliuoju ir mėgėjų menu yra savitas, tuo pačiu – ji turi savo profesionalų lygį, kuris nustatomas įrašant reiškinius į Nacionalinį paveldo vertybių sąvadą, suteikiant „Aukso paukštės“ ir kitus apdovanojimus ir t.t.

S. Daugirdienė, kaip „Skamba skamba kankliai“ paraiškos teikėja, prisipažino, jog žinia, kad festivalis nefinansuojamas buvo šokiruojanti. Galima būtų pamanyti, kad buvo parengta nekokybiška paraiška, tačiau remiantis kelis metus kaupta patirtimi paraiška buvo parengta dar kokybiškiau nei ankstesniais metais. Visas Vilniaus etninės kultūros centro kolektyvas finansavimo tikrai tikėjosi, juolab, kad sąrašė nebuvo nė vieno kito etnokultūrinio renginio. Analizuodami vertinome teiginius, kad ko gero pateikėme ne į tą programą, reikėjo teikti į mėgėjų meno programą. Tačiau mes net negalvojome į mėgėjų programą teikti, nes ten maksimaliai gali gauti tik 40 000 EUR, kai „Skamba kankliams“ pastaruosius kelis metus buvo skiriama 60 000 – 70 000 EUR. Be to, mūsų renginys yra

solidus, profesionalus, visiškai atitinkantis visus pasirinktos programos kriterijus. Panašu, kad dabartinė situacija rodo, kad festivalis neturės finansavimo tris ateinančius metus. Mes dabar rašome apeliacinį raštą LKT ir straipsnį žiniasklaidai. Tikimės LNKC ir EKGT komentarų. Manome, kad šią situaciją reikėtų paviėšinti. Susilaukėme Seimo narės Vilijos Aleknaitės Abramikienės komentaro, ji siūlo surengti spaudos konferenciją ir šią temą paanalizuoti plačiau. Planuojame šiuo pasiūlymu pasinaudoti ir konferenciją surengti lapkričio pradžioje. Svarstome ir kreipimosi į visuomenę sukūrimą.

D. Urbanavičienė pasiūlė klausimą iškelti Seimo Kultūros komitete.

N. Balčiūnienė ir O. Drobelenė paklausė, kokie nurodomi paraiškos atmetimo argumentai.

S. Daugirdienė informavo, kad už pagrindinį vertinimo kriterijų „Renginių, programų kultūrinė, meninė kokybė, išsikelti meniniai ar kūrybiniai iššūkiai“, už kurį skiriama 40 balų, „Skamba kanklių“ paraiškai buvo skirta tik 23. Vadinasi, suabejota mūsų festivalio kultūrine, menine verte. Mes vis iš naujo turime įrodinėti jo vertę, nors festivalis yra įtrauktas į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą. Komentaras yra toks: „Renginyje stokojama edukacinių veiklų ir jautrių visuomenės grupių įtraukimo strategijų. Tačiau tai nepaneigia atidžiai sudaromo kultūrinio turinio. Abejonių kelia finansinių išteklių poreikių augimas, kuris nekoreliuoja su renginio apimties augimu. Sprendimas įtraukti mokamą renginį į programą rizikingas, stebėtinos jo pasekmės. Viena vertus, galbūt tai pakels festivalio meninę vertę, bet tada kyla klausimas – kodėl ji neužtikrinama nemokamuose renginiuose? Kita vertus – sumažins renginio prieinamumą. „Skamba kankliai“ – tradicinis folkloro festivalis, kuriame dalyvauja Lietuvos kolektyvai, bet taip pat prisistato ir užsienio folkloro kolektyviai, vyksta mugės, miestiečiai įtraukiami į renginius. Skatina kultūrinį turizmą, įvairūs prekiautojai gali prekiauti festivalio metu, taigi generuojamas ir ūkio subjektų dalyvavimas. Bet festivalis labiau atitinka ne tarptautinių, bet mėgėjų meno renginių kriterijus“. S. Daugirdienė pakomentavo, kad dėl finansavimo vertinimo visiškai nesutinka. Kadangi buvo galima pasirinkti keturis režius, tai mes visiškai neišsišokome pasirinkdami vieną iš jų. Be to, kaip ir kasmet – prašai daugiau, gauni mažiau. Taigi, nieko čia nėra naujo ir išsišokančio. Netiesa, kad apimtis nedidėja – paraiškoje pažymima, kad dar kitais metais bus jubiliejinis festivalis. Taigi reikės daugiau programos išpildymo elementų, taip pat finansų. Bet paraiškų rašytojai žino, kad tie ekspertų komentarai iš tiesų nelabai atspindi realią situaciją. Jeigu kažkas nori nepraleisti paraiškos, tai ir nepraleidžia.

L. Sungailienė pakomentavo, kad anksčiau LKT gaudavo iš LNKC tiek šios programos, tiek mėgėjų meno tęstinių renginių sąrašus. Tada visi svarbiausi renginiai būdavo įtraukiami ir viskas būdavo aiškiau. Strateginiams renginiams skiriamos didesnės sumos nei regioniniams mėgėjų meno renginiams. Tačiau šią tvarką ankstesnės kadencijos KM viceministrė sugriovė, nes jos nuomone turi būti bendra visų renginių atranka. Vasarą pateiktos naujos gairės, nauji nuostatai ir pakviesta teikti paraiškas ateinantiems trims metams. Renginius kuruojančios LNKC specialistės Ingos Kriščiūnienės

nuomone, didžiausi etnokultūrinės srities renginiai (tokie kaip „Skamba kankliai“ arba „Saulės žiedas“ (kuris mėgėjų meno programoje gavo finansavimą ir buvo puikiai įvertintas) neturėtų būti mėgėjų meno programoje, kadangi ji gauna tik 200 000 eurų – vadinasi, užtektų 2 didelių renginių, kurie visą šią sumą ir sunaudotų. I. Kriščiūnienės nuomone, įvyko klaida, kad „Saulės žiedas“ buvo pateiktas į mėgėjų meno programą ir ten gavo finansavimą, o taip pat įvyko klaida, kad „Skamba skamba kanklių“ nepriėmė į profesionalių renginių programą. L. Sungailienės pastebėjimu, tokios klaidos žeidžia ir LNKC, ir „Skamba kanklių“ organizatorius, ir Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado sudarytojus. Tai turėtų žeisti visą „Skamba kanklių“ dalyvių bendruomenę. Labiausiai žeidžiantis dalykas, kad iš naujo paneigiama renginio, kuris yra oficialiai pripažintas nacionaline kultūros paveldo vertybe, vertė. Mes vis kalbam, kad reikalingas tikslinis finansavimas pripažintoms vertybėms, kad jos neturėtų dalyvauti konkursuose, bet vis nesiimame jokių žingsnių, kad taip ir atsitiktų. Nacionalinių vertybių apsaugai nėra sukurta jokių finansinių priemonių. Manau, kad dėl šios situacijos reikėtų iškelti kur kas platesnę – nacionalinių paveldo vertybių finansinės apsaugos – problemą, su kuriomis susidursime ateityje, jei nieko nedarysime.

D. Vyčinienei labai skaudus „Skamba kanklių“ nuvertinimas. Ji šiame festivalyje dalyvauja nuo 1988 metų, atiduota jam daug idėjų, jėgų ir t.t. Jai iš S. Daugirdienės perskaitytų komentarų akivaizdu, kad juos rašė kažkoks asmuo, labai nemėgstantis folkloro. Čia net nėra klausimo, ar čia skiriama mėgėjų kategorijai, ar kokiai kitai. Akivaizdu, kad esame visiškai nesuprasti. Ji pritarė L. Sungailienės minčiai, kad reiškinio įtraukimas į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą turėtų užtikrinti reiškinio prestižą ir jis turėtų bent kažkiek metų būti remiamas nekvestionuojamai. Ji iškelė mintį, galbūt galėtų raštą parengti ir pasirašyti J. Basanavičiaus premijos laureatai.

D. Urbanavičienė pasiūlė rašyti EKGK raštą LKT ir Seimo Kultūros komitetui. Žinoma, J. Basanavičiaus premijos laureatų raštas būtų pastiprinimas. Jos nuomone, LKT galėtų ir persvarstyti finansavimą. Tokių atvejų yra buvę. EKGK rašte galima atkreipti dėmesį, kad vertinimo komisijoje nebuvo nė vieno etninės kultūros srities eksperto ir kad šioje programoje nėra finansuojamas nė vienas etninės kultūros srities renginys.

V. Jocys pasiūlė EKGK raštą adresuoti ir KM.

D. Urbanavičienė pasiūlė parengti du raštus – adresuotą LKT ir KM, prašant peržiūrėti festivalio „Skamba kankliai“ vertinimą, kitą – adresuotą Kultūros komitetui, susidariusios situacijos pagrindu prašant, kad etninės kultūros projektai būtų vertinami atskirai šios srities ekspertų.

N. Balčiūnienės nuomone, tokia situacija, kad projektą vertinant nėra nė vieno projekto srities eksperto, yra visiškai nesupratimas.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad vertinant į daugelį programų (pvz., „Ugdymas kultūra“, „Menas žmogaus gerovei“) paraiškas tokia situacija yra nuolatinė – tarp vertintojų nėra nė vieno etninės kultūros srities eksperto.

R. Paukšytė-Šaknienė pasiūlė raštuose esminius argumentus išdėstyti labai lakoniškai.

NUTARTA:

1. Parengti raštą LKT ir KM, siūlant iš naujo įvertinti festivalio „Skamba skamba kankliai“ paraišką;
2. Parengti raštą Seimo Kultūros komitetui, išdėstant festivaliui „Skamba skamba kankliai“ neskirto finansavimo problemą, kartu iškeliant kitas – etninės kultūros projektų ignoravimo dabartinėje Lietuvos kultūros tarybos projektų vertinimo sistemoje bei Nematerialaus kultūros paveldo vertybių finansinio pažeidžiamumo.

3. SVARSTYTA. Siūlymas susitikti su Kultūros viceministru Albinu Vilčinsku.

D. Urbanavičienė informavo, kad KM viceministras A. Vilčinskas pakvietė susitikti ir aptarti EKGK keliamas problemas, kurias jis išgirdo per EKGK 20-mečio šventę. Ji pasiūlė aptarti svarbiausius susitikimo klausimus. Pirmu punktu ji pasiūlė paliesti festivalio „Skamba skamba kankliai“ klausimą ir visas susijusias etninės kultūros finansavimo problemas. Antru punktu ji pasiūlė kalbėti apie folkloro archyvų statusą. Jos nuomone, kartu su KM reikėtų siekti šių archyvų įteisinimo.

V. Griškevičienė informavo, kad šį savaitgalį Šilutėje lankėsi Prezidento naujas patarėjas kultūros klausimais – Mindaugas Bundza. Buvo proga paklausti, kokia yra Prezidentūros pozicija dėl EKGK siūlomo etninei kultūrai skirto forumo. Jis sakė, kad Prezidentūra apie šį siūlymą žino ir ketina forumą organizuoti. Kitas dalykas – LKT Regioninių tarybų posėdžiuose šiuo metu pristatomas būtent finansavimas. Skaičiai, kurie yra pateikiami, rodo, kad etninės kultūros finansavimas yra labai ryškus ir netgi smarkiai lenkia visas kitas sritis. Apie neatitikimą tarp LKT ir EKGK skaičių tekė paklausti M. Bundzos. Jis pasiūlė susitikti LKT ir EKGK nariams ir šį klausimą aptarti. Situacija išties yra labai prieštaringa: mes rodome vienokį, LKT – visiškai kitokį vaizdą ir tai kelia kultūros bendruomenėje nemenką sumaištį. Kalbant apie archyvus svarbu pastebėti, kad dabar yra rengiamas naujas Kultūros centrų įstatymo projektas. Svarbu susekti, kad ten atsirastų etninės kultūros centrai, nes jame įteisinama visa institucijų sistema. Kitas dalykas – jie taip pat yra sukaukę didelės apimties vertingą medžiagą, bet kaip archyvai jie, žinoma, lieka užribyje, nes jiems neleidžiama pasinaudoti jokiais archyvams skiriamais resursais. Ji pasiūlė tai aptarti su viceministru.

D. Urbanavičienė pasiūlė dar aptarti Kultūros ir kūrybingumo programą.

V. Griškevičienė informavo, kad ši programa ką tik buvo patvirtinta.

D. Urbanavičienė pasiūlė ją išanalizuoti ir palikti kaip rezervinį klausimą. Dar ji paklausė dėl susitikimo formos.

L. Sungailienė pasiūlė nuotolinį susitikimą. Jos nuomone, geriausia būtų, kad dalyvautų KM ir EKGAT atstovai.

D. Urbanavičienė pakvietė pokalbyje dalyvauti EKGAT darbo grupės, kuri gilinaisi į LKT klausimą, narius, taip pat su archyvų problematika susijusius žmones.

V. Jocys priminė, kad anksčiau EKGAT buvo numačiusi dvi archyvų problemos sprendimo versijas: vienas variantas – keisti Archyvų įstatymą, kitas – kurti naują Folkloro archyvų įstatymą.

D. Urbanavičienė pritarė pastebėjimui ir pabrėžė, kad KM nemato folkloro archyvų, nesuvokia folkloro medžiagos teisinio reglamentavimo sunkumų ir t.t.

D. Vyčiniene pasiūlė pakviesti nuo LKMA Varsą Liutkutę.

L. Petrošienė pasiūlė prisijungimą prie posėdžio atsiųsti visiems Tarybos nariams.

NUTARTA. Pokalbyje su Kultūros viceministru Albinu Vilčinsku numatyti šiuos klausimus:

1. Dėl festivalio „Skamba skamba kankliai“ ir kitų etninės kultūros projektų finansavimo problemų;
2. Dėl folkloro archyvų reglamentavimo;
3. Dėl EKGAT siūlymų dėl LKT įstatymo keitimo;
4. Dėl Kultūros ir kūrybingumo programos.

4. SVARSTYTA. Etninės kultūros bendrosios programos projekto vertinimas.

D. Urbanavičienė informavo, kad Nacionalinės švietimo agentūros užsakymu šių metų pavasarį prasidėjo Bendrųjų ugdymo programų 1–10 klasėms atnaujinimas. Nutarta atnaujinti 31 mokomojo dalyko programas, tarp jų – etninės kultūros bendrojo ugdymo programą.

Kiekvieno mokomojo dalyko programos projektą rengė atskira ekspertų grupė. Grupių darbą koordinavo Nacionalinės švietimo agentūros atstovai. Etninės kultūros bendrosios ugdymo programos projektą rengė: Elona Bagdanavičienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerija), Rūta Čėsniene (Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjunga), doc. dr. Gaila Kirdienė (Lietuvos muzikos ir teatro akademija), Loreta Lichtarovičienė (Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjunga), Nida Poderienė (Nacionalinė švietimo agentūra), doc. dr. Dalia Urbanavičienė (Etninės kultūros globos taryba).

Šiuo metu bendrųjų ugdymo programų projektai jau yra parengti ir skelbiami Švietimo portale www.emokykla.lt. Iki lapkričio mėn. laukiama pastabų ir pasiūlymų dėl programų projektų tobulinimo. Ji pakvietė teikti pastabas dėl Etninės kultūros programos projekto. D. Urbanavičienė informavo, kad Etninės kultūros bendrojo ugdymo programa yra sukurta kaip pasirenkamo etninės kultūros dalyko nuo 1 iki 12 klasės programa. Ji startuotų nuo kitų metų rudens. Ją galima integruoti ir į kitų dalykų mokymą. Atsiremiant į programą bus siūloma organizuoti specialistų rengimą ir

kvalifikacijos tobulinimą. Tariamasi dėl privalomo etninės kultūros ugdymo pradinėse klasėse. Tuo pačiu rengiamos rekomendacijos, kaip įgyvendinti programą. Galbūt bus rengiami ir vadovėliai.

O. Drobelenė pasiūlė nepamiršti ir darželinukų.

D. Urbanavičienė informavo, kad yra planuojama parengti ir priešmokyklinio ugdymo programą, o ikimokyklinis ugdymas priskiriamas neformaliai ugdymui, rekomendacijos dėl ikimokyklinio etnokultūrinio ugdymui buvo parengtos dar 2012 m., jas galima rasti EKG T svetainėje.

N. Balčiūnienė pasiūlė į programos vertinimą įtraukti Lijaną Šarkaitę, kuri turi puikią darbo šioje srityje patirtį, yra parengusi knygą.

R. Paukštytė-Šaknienė pastebėjo, kad labai aktualus vadovėlių rengimas, nes kol kas mokytojas yra apkrautas didžiuliu krūviu peržvelgti didžiulius kiekius literatūros.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad programoje viskas yra labai lakoniška, nes visas išskleidimas vykta rekomendacijose. Programa parašyta remiantis visoms programoms privaloma nuostata ugdyti dalyku bendrąsias kompetencijas.

NUTARTA. Su švietimo sritimi susijusius EKG T narius įpareigoti pagal galimybes teikti pastabas dėl Etninės kultūros bendrosios programos projekto.

5. SVARSTYTA. Siūlymas inicijuoti akciją per Vėlines pagerbti partizanus, lietuviškos puoselėtojus.

A. Daraškevičienė informavo, kad per socialinius tinklus Antanas Gedvilas paragino EKG T Vėlinių proga prisidėti prie partizanų ir kitų žuvusių ginant Lietuvos laisvę pagerbimo. Galbūt vertėtų paskelbti kvietimą visuomenei Vėlinių proga paminėti ne tik savo mirusius artimuosius, bet ir Lietuvai svarbias asmenybes?

V. Jocys pasakė, kad gerai pažįsta Antaną Gedvilą. Jis yra didelis istorijos entuziastas, daug dėmesio skiriantis Pilėnų istorijos įamžinimui. Vasario 25 d. visada būna Pilėnų pagerbimo šventė. Vėlinių išvakarėse aukščiausioje autostrados vietoje prie Kryžkalnio visada vyksta Lietuvos keliuose žuvusiųjų pagerbimas. Jo nuomone, tai gali vykti laisva valia – kas nori renkasi prie piliakalnių, kas nori prie kapinių.

O. Drobelenės nuomone, gal ir gerai būtų kažkokia atsvara Helovynui.

D. Urbanavičienė pritarė, kad būtų gražu Tarybos vardu pakviesti visuomenę per Vėlines prisiminti ne tik savo artimuosius, bet ir kovotojus už Lietuvos laisvę, protėvius, pakviesti aplankyti pilkapius. Jos žiniomis, Marcinkonyse yra entuziastų, kurie rengia žygį eidami aplankyti partizanų kapų.

O. Drobelenė patvirtino, kad Marcinkonyse yra lankoma susprogdinto partizanų bunkerio vieta.

D. Urbanavičienės nuomone, tokios iniciatyvos galėtų būti iškeltos kaip pavyzdys, kaip prasminga jaunimą įtraukianti veikla. Į tokią pilietiškumo akciją galėtų įsitraukti ir mokyklos.

V. Jocys pritarė pastebėdamas, kad yra daug nežinomų partizanų kapaviečių. Tokias vietas tikrai būtų galima aplankyti.

J. Šorys pastebėjo, kad dar yra užkasimo vietos. Žinoma tik tam tikra teritorija, kur žmonės galėjo būti palaidoti.

O. Drobelenės nuomone, galima pakviesti uždegti žvakutes ir tiesiog ant apleistų kapų.

N. Balčiūnienė pastebėjo, kad ta proga būtų galima prisiminti pirmuosius pilkapių lankymus sovietmečiu, kuriuos pradėjo žygeiviai. 1969 metais buvo pirmą kartą per Vėlines uždegtos žvakutės Karmazinių pilkapyne. Nuo tada VU Žygeivių klubas kasmet keliavo į pilkapynus ir šitaip prasidėjo pilkapių lankymo žygiai, kurie vyksta po šiai dienai kasmet. Ji pati kasmet vedu žygį į Rokantiškių pilkapius. Spalio 24 dieną kviečia.

D. Urbanavičienė pasiūlė pakviesti visuomenę pasidalinti informacija apie tokius renginius ir skelbti EKG T veidaknygės paskyroje.

V. Jocys pastebėjo, kad skelbiant tokią akciją būtina pridėti ekologinį sakinį – kad nereikia kapų apkrauti krūvomis plastmasės, o geriausia būtų – po to viską surinkti.

NUTARTA. EKG T socialiniuose tinkluose ir žiniasklaidoje pakviesti visuomenę Vėlinių laikotarpiu aplankyti ne tik savo artimųjų kapus, bet ir kritusiųjų už Lietuvos laisvę, protėvių bei tiesiog niekieno neprižiūrimus kapus.

6. SVARSTYTA. Regioninių tarybų sudėties pakeitimas.

D. Urbanavičienė informavo, kad į Mažosios Lietuvos regioninę tarybą Klaipėdos rajono savivaldybė deleguoja Kultūros, sveikatos ir socialinės politikos skyriaus patarėją Jolantą Polekauskienę. Į Dzūkijos (Dainavos) tarybą Alytaus miesto savivaldybė deleguoja savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoją Giedrą Griškevičių.

NUTARTA:

1. Bendru sutarimu patvirtinti naują Mažosios Lietuvos regioninės etninės kultūros globos tarybos narę - Klaipėdos rajono savivaldybės Kultūros, sveikatos ir socialinės politikos skyriaus patarėją Jolantą Plekauskienę.

2. Bendru sutarimu patvirtinti naują Dzūkijos (Dainavos) regioninės etninės kultūros globos tarybos narį - Alytaus mietso savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoją Giedrą Griškevičių

7. SVARSTYTA. Sūduvos metų minėjimas 2022 metais.

D. Urbanavičienė informavo, kad iš Marijampolės plėtros tarybos yra gautas raštas, kuriuo EKGK kartu su daugeliu kitų institucijų yra pakviesta į posėdį, vyksiantį spalio 18 d. 14 val. nuotoliniu būdu. EKGK kviečiama pasidalinti siūlymais, kaip galėtų prisidėti prie Sūduvos metų minėjimo. D. Urbanavičienė pasakė, kad ji dalyvavo posėdyje Kudirkos Naumiestyje dėl Sūduvos metų, kurį inicijavo Seimo narių grupė. Jie nusiteikę reikalauti papildomų biudžeto lėšų šių metų įgyvendinimui. D. Urbanavičienė pakvietė į spalio 18 d. posėdį jungtis Rimą Vasaitienę ir kitus aktyvius Suvalkijos tarybos narius, EKGK atstovus.

N. Balčiūnienė pasiūlė pakviesti Punsko lietuvius.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Punsko lietuvių atstovai jau yra pakviesti kaip regioninių tarybų nariai. Ji paragino dalyvauti N. Balčiūnienę.

J. Šorys iškėlė Sūduvos pavadinimo problemą. Jo nuomone, apklausa reikalinga, bet ji atskleis tik ne visiškai į reikalą įsigilinusios visuomenės požiūrį. Tas požiūris bus nereprezentatyvus. Reikėtų pasiteikti ir Mokslo akademijos bei Lietuvos istorijos instituto istorikus, etnologus bei archeologus.

D. Urbanavičienė pasiūlė į šią diskusiją dabar nesivelti. Ji priminė A. Ragauskaitės disertaciją, kurioje pristatomi įvairiausi tyrimai – ši mokslininkė pažadėjo dabar parengti apklausą ir prisidėti prie apibendrinimo.

NUTARTA. Dalyvauti Marijampolės plėtros tarybos inicijuojamame spalio 18 d. posėdyje.

8. SVARSTYTA. Žuvininkystės įstatymo situacija.

L. Sungailienė informavo, kad spalio 7 d. buvo pakviesta dalyvauti pasitarime, kuriame buvo aptartas amatinės žvejybos klausimas. Dalyvavo Aplinkos ministerijos specialistai, dirbantys Vyriausybės sudarytoje darbo grupėje, parengę išvadas dėl Žuvininkystės įstatymo įvairių straipsnių pakeitimų. L. Sungailienės nuomone, išvados bent jau iš pirmo žvilgsnio atrodo objektyvios ir keičiančios situaciją. Jose numatyta mažinti žvejybos apimtis 50 procentų. Dėmesys į tradicinę žvejybą čia yra atkreiptas, pateikiamas *tradicinės žvejybos* apibūdinimas: tai žuvų gaudymas atrankios, verslinės žvejybos įrankiais Kuršių mariose, polderiuose, specializuota seliavų žvejyba statomuoju tinklu, didesniuose kaip 300 ha. ežeruose, specializuotoji stintų žvejyba ežeruose traukiamuoju tinklu nuo ledo, specializuotoji stintų žvejyba traukiamuoju tinklu Nemuno žemupyje,

specializuotoji upinių nęgių žvejsba upęse, taip pat žvejsba teisęs aktų nustatyta tvarka sertifikuota kaip tautinis paveldas ir/arba įtraukta į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą užtikrinant darnų žuvų išteklių naudojimą ir siekiant sugautas žuvis tiekti tik vietinei rinkai. L. Sungailienęs nuomone, apibręzimas yra koreliuojantis su EKGK teiktai pasiūlymai, paliekama teisę mažos apimties verslinei žvejsbai, tad juo galima pasidžiaugti. Tačiau, L. Sungailienę informavo, kad Žuvininkystęs įstatymą pakeitimus inicijavusios Aistęs Gedvilienęs nuomonę dėl išvadų projekto yra kategoriška – jos nuomone, išvadose atsispindi nenuoširdus požiūris. Pasak A.Gedvilienęs, daugelis Seimo narių pritaris tik tokiam projektui, kuris visiškai uždraus verslinę žvejsbą ir leis žvejoti tik tiek, kad žuvimi būtų aprūpinti tik vietos gyventojai.

V. Griškevičienę paklausę, ar būtų galima pasidalinti išvadų projektu.

L. Sungailienęs pažadęjo paklausti V. Dubnikienęs.

V. Griškevičienę pastebęjo, kad Mažosios Lietuvos žmonęs norętu dalyvauti projekto svarstyme ir pasidžiaugę, kad EKGK posędyje dalyvauja Seimo narys M. Bartoševičius ir girdi visų šių itin aktualių problemų aptarimą.

L. Sungailienę informavo, jog ji pasitarimo dėl Žuvininkystęs įstatymo keitimo posędyje pasidžiaugę palankiu požiūriu į tradicinę žvejsbą bei išsiaiškino, kad išvadose minimas amatinęs žvejsbos terminas apima žvejsbą tradiciniais būdais. Ji bandę išsiaiškinti, ar būtų galimybę svarstymuose dalyvauti susijusių savivaldybių atstovams, tačiau į tai nebuvo atsakyta. Apskritai pasitarimo tonas, pasak L. Sungailienęs, nebuvo itin malonus – savo srities specialistai turęjo teisintis dėl savo mokslinių išvadų.

9. SVARSTYTA. Tolimesnio Tarybos posędžio surengimas Seime.

D. Urbanavičienę pastebęjo, kadangi EKGK kadencija eina į pabaigą (gruodžio 15 d. baigiasi įgaliojimai ir jau yra išsiųsti kvietimai institucijoms deleguoti naujus atstovus), R. Šarknickas pasiūlę kitą EKGK posędį surengti Seime. Tačiau antradienis – labai nepatogi diena Seimo nariams. Galbūt pavyktų suderinti posędį trečiadienį. Ji paklausę, ar Taryba pritarętu gyvam posędžiui Seime.

N. Balčiūnienę pritarę, jei nebus uždrausti platesni kontaktai. Ji pasiūlę derintis pagal situaciją

L. Petrošienę pasitikslino, kodėl darbinis EKGK posędis turętu vykti Seime.

D. Urbanavičienę atsakę, kad EKGK patalpos kontaktiniam posędžiui yra per ankštos. Seime tikrai yra galimybę visiems susirinkti. Kita vertus – būtų aktualu savo aktualius klausimus aptarti kartu su Seimo nariams.

O. Drobelenę pritarę, kad visi reikalai sprendžiasi daug greičiau, kai yra daugiau žinojimo vieniems apie kitus.

M. Bartoševiočius atkreipę dėmesį, kad Kultūros komitetas paskutiniu metu įprastai posędžiauja nuotoliniu būdu. Jis pakvietę į tai atkreipti dėmesį.

D. Urbanavičienės nuomone, gal neverta siekti, kad tai būtų EKGK ir Kultūros komiteto posėdis. Tiesiog galėtų būti EKGK posėdis Seime, kviečiant dalyvauti Seimo narius.

NUTARTA. Pagal galimybes artimiausiu metu organizuoti kontaktinį EKGK posėdį Seime.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė